

Λιτότητα, παραίτηση και ελπίδα στην πειραματική ύστερη μουσική του Liszt

Ταξιδεύοντας ως παγκοσμίου φήμης περιπλανώμενος βιρτουόζος το 1845, ο Franz Liszt μελοποίησε το *Ich möchte Hingehn* του Georg Herwegh και αργότερα αναφέρθηκε στο τραγούδι ως «η διαθήκη της νιότης μου». Το τραγούδι κλείνει με το κείμενο: «Η φτωχή ανθρώπινη καρδιά πρέπει να σπάσει κομμάτι-κομμάτι!» Ακόμη και στο απόγειο της φήμης του ως περιφερόμενος βιρτουόζος, η δυστυχία του Liszt ήταν γνήσια και βαθιά. Η απελπισία του εντάθηκε σημαντικά μετά το θάνατο του γιου του Daniel και της κόρης του Blandine το 1859 και το 1862, αντίστοιχα. Το 1883, ο Liszt έγραψε: «Κουβαλάω μια βαθιά θλίψη της καρδιάς που πρέπει να ξεσπάει πού και πού σε ήχο».

Ο Liszt συχνά αναπαριστά αυτή την απελπισία στη μουσική του εξερευνώντας ριζικά την τονικότητα, περιλαμβάνοντας έντονο χρωματισμό, ακέραιες κλίμακες, τρίτονους, αυξημένους ήχους, ανεπίλυτες δυσαρμονίες και πλήρως ελαττωμένες συγχορδίες έβδομης. Κατά καιρούς, χρησιμοποιεί την αυτοβιογραφική του τριάδα FAC#, ή (FrAnCIScus), κατά τη διάρκεια αυτών των ετών. Παρ' όλα αυτά, ο Liszt σχεδόν πάντα μετατρέπει τις πιο σκοτεινές του σκέψεις σε μεταμορφώσεις που υπερβαίνουν την ερημιά του. Ανεξάρτητα από το πόσο σκοτεινά και συντριπτικά παραφωνικά μπορεί να φαίνονται τα έργα του, όπως φαίνεται πιο σίγουρα στο *Unstern: sinistre, disastro*, η υπερβατική πλευρά του Liszt φαίνεται να περιλαμβάνει μείζονες ηχοχρωματισμούς και να απομακρύνεται από τις προηγούμενες παράφωνες κραυγές. Αυτά τα όψιμα έργα απεικονίζουν την προσπάθεια του Liszt να ανέλθει πάνω από την απελπισία της ζωής και να υπερβεί τη θλίψη του.

Ο Φραντς Liszt έζησε μέχρι την ηλικία των 75 ετών και συνέθεσε ενεργά μουσική μέχρι τις τελευταίες του ημέρες. Τα τελευταία δεκαεπτά χρόνια της ζωής του, η μουσική του προσέγγισε την ατονικότητα. Τα βάρη που εξερεύνησε στα τελευταία χρόνια της ζωής του αποτελούν μαρτυρία για τον ίδιο ως δημιουργικό καλλιτέχνη που αρνήθηκε για πάντα να σωπάσει, όσο σπαραγμένη κι αν ήταν η καρδιά του ή γεμάτη υπερβατική χαρά. Η μουσική του Liszt ήταν αναμφίβολα μπροστά από την εποχή του, αλλά επέλεξε να συνθέσει αυτό που είχε μέσα του. Ο ίδιος έλεγε: «Επιμένω ήρεμα να μένω πεισματικά στη γωνιά μου και απλώς εργάζομαι για να γίνομαι όλο και πιο παρεξηγημένος».